

imidlertid bemærke, at endeel af denne Godsbestyrelse er simplere end man tænker sig den, da det allerreste Gods forlangst er overgaaet til Arvefaste, saa at Bestyrelsen af Hovedgaard og af Fæstegods næsten udelukkende er indskrænket til Sorø Academies Gods; men jeg giver den ærede Folkethingsmand Ret i, at der endnu ikke finder nogen rigtig Ordning heraf Sted. Jeg tvivler forøvrigt paa, at det vilde føre til Noget at henlægge denne hele Sag under Domainedirecteuren; men jeg troer ganske vist, at skal det blive tilnærmelsesviis som det er i denne Henseende, at Eiendommene fortere nærmest under det Ministerium, som bestyrer de Stiftelser, som Eiendommen tilhører, maa der oprettes et særegt oekonomisk Departement, hvortil al Gods og al Capitalbestyrelse kan gaae over, saa at de 10 Departementer, som have Underviisningsbestyrelsen, ikke behøve at befatte sig dermed, og det er Noget, som ogsaa har været under Forhandling.

Der er nævnt to specielle Instituter, om hvilke jeg tilsidst vil tale; det er den polytechniske Skole og Sorø Akademi. Om det polytechniske Institut sigedes der, at det hverken kunde leve eller døe. Dette Institut er i visse Henseender uheldigt stillet, dets Indtægter ere meget precare og utilstrækkelige, hvilket f. Ex. gjælder om en af de opførte Indtægter, nemlig Indtægten fra Adressercontoiret, som om kort Tid vil høre op. Det er ikke lykkes dette Institut at vinde en ganske almindelig Anerkjendelse, skjøndt det ikke kan nægtes, at der ved dets Oprettelse antydedes en Retning, som havde et stort Krav, uagtet det vel heller ikke kan nægtes, at det har virket meget betydeligt. Jeg troer, at Ingen, som kender dets hele videnskabelige Tilstand og dets videnskabelige Forhold til Staten; vilde tænke paa at lade det polytechniske Institut simpelt hen døe; man vilde da altid sige at det skulde døe som en Phoenix, der reiser sig i en bedre Skikkelse, og det vil jeg ganske indrømme; men i dette Øieblik er Tiden dertil ikke. Jeg troer, at det Spørgsmaal, som reiser sig her, gaaer ud paa at finde Grændsen mellem den reent videnskabelige og den praktiske videnskabelige Underviisning i alle de forskjellige Gradationer,

og naar disse Grændser ere fundne, da at samle Kræfterne, som vi dertil kunne anvende i vort lille Land, paa bedste Maade, og ikke sprede dem; men vore Forhold have, i det Ringeste efter min Mening, været saadanne i de foregaaende Aar, at de dertil hørende Undersøgelser ikke ganske kunne have været anstillede. Det vil allerede af hvad der tidligere er forhandlet være dem, som nogenlunde have fulgt Forhandlingerne, klart, at her tilbeels er Spørgsmaal om Institutets Forhold til Universitetet; det er en Deel af Universitetet, og desuagtet er selvstændig Lærestiftelse; der er Laboratorier, som ere Lærestiftelsens, men virke for Universitetet tillige, og der er en Instrumentsamling som tilhører Universitetet, men tillige benyttes af Lærestiftelsen. Paa den ene Side staaer Lærestiftelsen i et Forhold til den militaire Højskole, og det er vel et Hovedspørgsmaal, hvorledes den almindelige videnskabelige Underviisning, som er Grundlaget for den Underviisning, der gives ved den militaire Højskole, kan sættes i Forbindelse med den, som gives ved den polytechniske Lærestiftelse. Paa den anden Side have vi andre praktiske Underviisningsgrene, som nu svæve ubestemt omkring; vi have Veterinairskolen, vi have en forstvidenskabelig Underviisningsanstalt, og vi have i det forrige Aar taget et lille Tilløb til en landoekonomisk Underviisningsanstalt, der er knyttet til den polytechniske Lærestiftelse som et Forsøg. Det er en Anerkjendelse af, at Staten ikke tør lade disse Former uændede, men tillige en Anerkjendelse af, at Staten ikke har kunnet ordnet det rigtigt, men først maa undersøge, hvorledes denne Underviisning, som gaaer ud paa praktiske Former, der staae i Berørelse med Landvæsenet, rigtigt bør ordnes. Mig forekommer det klart, at Forstunderviisningen, den agronomiske Underviisning og Veterinairunderviisningen danne en Kreds, som kan ordnes paa en saadan Maade, hvorved ikke blot de almindelige videnskabelige Principer, hvis Gjennemførelse er Cultusministeriets Sag, maae gjøre sig gjeldende, men ved hvilken Burderingen af disse Virksomheders Betydning for vort Land maa have en overordentlig vigtig Stemme, og paa hvis Afgjørelse jeg derfor troer, at